

Asia

Päätös Tikkasuon turvetuotantoalueen tarkkailuohjelman hyväksymisestä vuosille 2024–2026.

Tarkkailuvelvollinen ja toimitoja koskevat ympäristölupapäätökset

Tikkasuo PSAVI päätös nro 98/2018/1

Tuotantoalueesta vastaa yksityinen toiminnanharjoittaja.

Asian vireilletulo

Savo-Karjalan Ympäristötutkimus Oy toimitti 20.12.2023 Kainuun ELY-keskuksen sekä Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi esityksen Tikkasuon turvetuotantoalueen tarkkailuohjelmaksi vuosille 2024-2026.

Tarkkailuohjelma

Tarkkailuohjelmassa esitetään Tikkasuon turvetuotantoalueen käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailu vuosille 2024–2026.

Aiemmista tarkkailuohjelmista poiketen Kainuun turvetuotantoalueiden yhteistarkkailusta luovutaan, sillä turvetuotantoalueet ovat vähentyneet maakunnassa. Jokainen toiminnanharjoittaja vastaa itsenäisesti omien turvetuotantoalueidensa tarkkailuohjelmien päivittämisestä vuosille 2024-2026.

Käyttö- ja päästötarkkailu

Käyttö- ja päästötarkkailua toteutetaan ympäristöluvassa annettujen lupamääräysten mukaisesti. Tikkasuon tarkkailu aloitetaan 2024 kuntoonpanovaiheen tarkkailuna ja tuotantoalueen valmistuessa siirrytään tuotantovaiheen tarkkailuun.

Vaikutustarkkailu

Vaikutustarkkailun on esitetty koostuvan vesistö- ja kalataloustarkkailusta.

Vesistötarkkailu on esitetty tehtävän Nuasjärvellä Tikkasuon laskuojan läheisyydestä. Seuraava näytteenotto on esitetty vuodelle 2024, jolloin näytteitä esitetään otettavan tehostetusti loppupalvella, kesä-, heinä- ja elokuussa. Vuoden 2024 jälkeen näytteet on esitetty otettavan loppupalvella (maalis-huhtikuu) ja loppukesällä (elokuu) vuosina 2025 ja 2026.

Näytteistä esitetään tehtäväksi seuraavat määritykset: pH, kiintoaine, hehkutusjäännös (virtavesistä), kokonaisfosfori, kokonaistyppeä, fosfaattifosfori, nitraatti- ja nitriittityypen summa, ammoniumtyppeä, kemiallinen hapenkulutus, happipitoisuus, sähkönjohtavuus, väri ja rauta.

Kalataloudellinen tarkkailu esitetään toteutettavaksi yhteistarkkailuperiaatteella, osallistumalla Terrafamen ja Elementis Mineralsin kalataloustarkkailuun kuuluvaan Nuasjärven kalastusta käsittelevään kalastustiedusteluun.

Asian käsittely

Kuuluttaminen

Asian käsittelyssä ja ratkaisemisessa on noudatettu hallintomenettelyä siten kuin ympäristönsuojelulain (527/2014) 96 §:ssä säädetään.

Tarkkailuohjelma on kuulutettu ennen tämän päätöksen ratkaisua. Kuulutus ja tarkkailuohjelmaesitys ovat olleet nähtävänä 21.12.2023-29.1.2024 välisen ajan Sotkamon kunnan virallisella ilmoitustaululla. Lisäksi kuulutus ja tarkkailuohjelmaesitys ovat olleet nähtävänä ELY-keskuksen internet-sivustolla: ely-keskus.fi/Kuulutukset. Mielipiteitä ei jätetty määräpäivään.

Lausunnot

Lausuntoa tarkkailuohjelmasta on pyydetty Sotkamon ympäristönsuojeluviranomaiselta, Nuaskylän osakaskunnalta, Jormaskylän osakaskunnalta, Ala-Sotkamon osakaskunnalta sekä Sotkamon kalatalousalueelta.

Sotkamon kalatalousalueen lausunto

Tikkasuon käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailun ohjelma vuosille 2024-2026 on kokonaisuudessaan hyvä. Ohjelmassa on huomioitu toiminnan laajuuteen nähden riittävät näytteenotot ja näytteenottovälit. Näytteenoton mitattaville parametreille ei ole kuitenkaan määrätty raja-arvoja, mutta tässä pätee varmaan yleiset raja-arvot. Lisäksi ohjelmassa ei ole huomioitu toimenpiteitä, joilla pystytään reagoimaan ennakoivasti mahdollisen vahingon tai päästön sattuessa. Turvesoiden tyypillinen vahinko on turvelauttojen päätyminen vesistöön.

Pyytäisimme valvovaa viranomaista huomioimaan mahdolliset näytteenoton raja-arvot ja toimenpiteet, joilla estetään turvelauttojen päätyminen vesistöön (Nuasjärvi/Jäätiönlahti).

Kainuun ELY-keskuksen vastaus lausuntoon:

Tikkasuon pintavalutuskentältä lähtevän veden on saavutettava lupamääräyksen 3 mukaisesti vähintään seuraavat puhdistustehot tai niille vaihtoehtoiset lähtevän veden enimmäispitoisuudet:

	Puhdistusteho %	Lähtevän veden pitoisuus
Kiintoaine	50	7 mg/l
Kokonaisfosfori	50	75 µg/l
Kokonaistyyppi	20	1400 µg/l

Kyseessä on tarkkailuohjelman päivitys. Tarvittavat toimet päästöjen hillitsemiseen ja mahdollisiin häiriötilanteisiin on annettu toimintaa koskevassa ympäristölupapäätöksessä.

Viranomaisen ratkaisu

Kainuun ELY-keskus ja Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomainen ovat tarkastaneet Tikkasuon turvetuotantoalueen tarkkailuohjelman vuosille 2024-2026 ja hyväksyvät siihen sisältyvät vesistö- ja kalataloustarkkailut toteutettavaksi esitetyllä tavalla seuraavin muutoksin ja tarkennuksin:

- Näytteenottojen hakuun ja raportointiin tulee sisällyttää laitteiden rikkoutumisen tai muun poikkeuksellisen tilanteen (myös poikkeuk-

KAIELY/567/2017
LAPELY/3131/2017

sellinen tulos) ilmoittaminen toiminnanharjoittajalle ja valvontaviranomaiselle.

- Päästötarkkailun tulosteessa tulee näkyä tarkkailukauden edelliset tulokset. Tulosteisiin tulee merkitä havainnot poikkeavista tilanteista tai tuloksista. Tulokset tulee esittää havainnollisessa muodossa graafisesti, ainakin kiintoaineen ja kokonaisravinteiden pitoisuuksien sekä virtaaman osalta.
- Päästötarkkailun tuloksista pitää ilmetä määräyksessä käytetyt standardit, mittausepävarmuudet ja määrittämissuhteet. Jos tulos on alle määrittämissuhteen, tulostaulukkaan merkitään määrittämissuhteen arvo ja lisäksi huomautus, että määrittäminen on alle raja-arvon. Päästölaskennassa lukuarvona käytetään määrittämissuhteen puolikasta.
- Käytettävä päästöjen laskentamenetelmä tulee ilmoittaa tarkkailuohjelmassa: laskentamenetelmänä suositellaan käytettävän periodimenetelmää.
- Vesistö tarkkailussa tulee määrittää myös lämpötila.
- Vesistö tarkkailun tulokset tulee toimittaa kuukauden sisällä näytteenotosta tarkkailuvelvolliselle, Kainuun ELY-keskukselle ja Sotkamon kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.
- Vuosiraporttiin pitää sisällyttää tiedot siitä, miten tarkkailu on toteutunut, mikä on ollut veden laatu, virtaamat ja päästöt (mukaan lukien laskentatavat) sekä kuvaus, miten vesienkäsittely on toiminut.
- Vuosiraportissa on oltava näkyvissä luvassa annetut raja-arvot pitoisuuksille ja/tai puhdistusteholle ja tarkastelu siitä, ovatko asetetut pitoisuuden ja/tai puhdistustehon raja-arvot toteutuneet. Poikkeuksellisen korkeat pitoisuustasot ja heikot puhdistustehot käsitellään erikseen ja selvitetään millaisissa tilanteissa ne ovat syntyneet. Mikäli puhdistusteho on ollut negatiivinen, eli kentän alapuolinen pitoisuus on ollut korkeampi, sen tulisi näkyä taulukoissa. Lisäksi tuloksia vertaillaan aikaisempien vuosien tarkkailutuloksiin. Raporttiin liitetään tarkkailuvuoden yksittäiset näytteenottotulokset.
- Vuosiraportissa tulee esittää tarkkailua koskevat epävarmuustekijät sekä käytetyt laskentamenetelmät. Raportissa tulee esittää myös poikkeamat hyväksytystä tarkkailusuunnitelmasta.
- Vuosiraportissa tulee tarkastella tuloksia koko tarkkailujakson ajalta. Lisäksi raportissa tulee esittää vertailua aiempiin tarkkailujaksoihin ja tarkastella toiminnan ja vesien tilan välisiä syy-seuraussuhteita.
- Lapin ELY-keskus hyväksyy toiminnanharjoittajan esityksen toteuttaa Tikkasuon kalataloudellinen tarkkailu yhteistarkkailuperiaatteella, osallistumalla Terrafame Oy:n kanssa toteutettavaan kalastustiedusteluun.
- Kalataloudellisen tarkkailun tulokset tulee raportoida kalastustiedustelun toteuttamisvuoden vuosiraportissa.
- Kalataloudellisen tarkkailun raportoinnissa tulee huomioida soveltuvilta osin myös vesistö tarkkailun tulokset sekä tarkastella näiden tulosten yhteyttä kalataloudellisen tarkkailun tuloksiin.
- Kalataloudellisen tarkkailun raportoinnissa tulee arvioida toiminnan kalataloudellisia vaikutuksia sekä mahdollisten kalataloudellisten haittojen laatua ja voimakkuutta.

KAIELY/567/2017
LAPELY/3131/2017

- Kalastustiedustelun toteuttamisessa tulee huomioida soveltuvilta osin muiden kalastustiedusteluun osallistuvien tahojen tarkkailua koskevat tarkkailusuunnitelmat sekä näitä koskevat ELY-keskuksen antamat tarkennukset ja määräykset.

Muuten tarkkailuohjelmassa esitettyä vesistötarkkailua sekä kalatalous-tarkkailua voidaan pitää riittävänä tarkkailuvelvollisten toimintojen vaikutusten selvittämiseksi. Päätöksen perusteella päivitetty tarkkailu-ohjelma tulee lähettää viimeistään kuukauden kuluttua päätöksen lainvoimaiseksi tulosta Kainuun ja Lapin ELY-keskuksen kirjaamoihin sekä muille asiaan liittyville tahoille.

Ratkaisun perustelut

Tarkkailuohjelma vastaa ympäristölupapäätöksessä tarkkailulle asetettuja vaatimuksia. Tarkkailuohjelmassa esitettyä vaikutustarkkailua voidaan pitää riittävänä tarkkailuvelvollisten toimintojen vaikutusten selvittämiseksi. ELY-keskus on katsonut tarpeelliseksi tehdä tarkkailuohjelmaan joitakin muutoksia ja tarkennuksia, jotka on listattu edellä, toiminnan aiheuttaman ympäristökuormituksen hallitsemiseksi ja kestäväen tuotantotoiminnan varmistamiseksi.

Tarkkailuohjelman voimassaolo

Tarkkailusuunnitelma on voimassa vuosina 2024–2026.

Tarkkailuvelvollisen on ryhdyttävä hyvissä ajoin ennen tämän tarkkailu-ohjelman voimassaolon päättymistä uuden ohjelman laadintaan. Uusi tarkkailuohjelma on esitettävä viimeistään 31.10.2026 Kainuun ELY-keskuksen ja Lapin ELY-keskuksen kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi.

Tarkkailuohjelmaan on tehtävä tarvittavat muutokset, mikäli ympäristölupamääräykset muuttuvat tarkkailuohjelmakaudella.

Sovelletut säännökset

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 64 §, 96 §
Hallintolaki (434/2003)

Käsittelymaksu ja sen määräytyminen

Maksu 415 euroa. Ei arvonlisäverollista myyntiä.

Alueellisten ELY-keskusten maksullisista suoritteista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaan maksu tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä on ympäristö- ja luonnonvaratehtävien suoritteiden osalta 55 euroa/tunti ja kalataloustehtävien suoritteiden osalta 70 euroa/tunti. Tämän päätöksen tekemiseen on käytetty yhteensä 7 tuntia työtä (ympäristö- ja luonnonvaratehtävät 5 tuntia ja kalataloustehtävät 2 tuntia), joten maksuksi määräytyy 415 euroa.

Maksu päätöksestä on lähetetty toiminnanharjoittajalle.

KAIELY/567/2017
LAPELY/3131/2017

Sovelletut oikeusohjeet

Valtion maksuperustelaki (150/1992)

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2023 (1357/2022).

Päätöksestä tiedottaminen

Tämä päätös lähetetään tarkkailuvelvolliselle sekä tiedoksi kunnan ympäristöviranomaisille, Nuaskylän osakaskunnalle, Jormaskylän osakaskunnalle, Ala-Sotkamon osakaskunnalle, Sotkamon kalatalousalueelle sekä Terrafame Oy:lle.

Päätöksestä kuulutetaan ELY-keskuksen verkkosivuilla sekä tieto kuulutuksesta julkaistaan Sotkamon kunnan verkkosivuilla. Lisätietoja päätöksestä antavat Kainuun ELY-keskuksen ympäristöasiantuntija Ninni Laukkanen (vesistötarkkailu), puh. 0295 023 909 ja Lapin ELY-keskuksen kalastusbiologi Atte Juutinen (kalataloustarkkailu), puh 0295 037 002.

Sähköpostilla: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea oikaisua **Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta** 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus liitteineen on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon (kirjaamo.pohjois@avi.fi). Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä olevassa oikaisuvaatimusosoituksessa. Asian käsittelystä perittävään maksuun haetaan muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asiantuntijajärjestelmässä. Vesistötarkkailun osalta asian on esitellyt Kainuun ELY-keskuksen ympäristöasiantuntija Ninni Laukkanen ja ratkaissut johtava ympäristöasiantuntija Tatu Turunen.

Kalataloustarkkailun osalta asian on esitellyt Lapin ELY-keskuksen kalastusbiologi Atte Juutinen ja ratkaissut johtava kalatalousasiantuntija Jari Leskinen.

Merkintä hyväksynnästä on viimeisellä sivulla.

Jakelu

Toiminnanharjoittaja

Tiedoksi

Sotkamon ympäristönsuojeluviranomainen
Nuaskylän osakaskunta
Jormaskylän osakaskunta
Ala-Sotkamon osakaskunta
Sotkamon kalatalousalue
Terrafame Oy

Oikaisuvaatimusohje ympäristönsuojelulain (527/2014) 64 §:n nojalla tehtyyn päätökseen

Muutoksenhakuviranomaisen

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea oikaisua **Pohjois-Suomen aluehallintovirastolta**. Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä (7.) päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän. Oikaisuvaatimusaika päättyy 12.4.2024.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- Oikaisun vaatijan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset voidaan toimittaa,
- päätös, johon oikaisua haetaan, miltä kohdin ja miten oikaisu vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla oikaisua vaaditaan

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelämä. Vaatimuksen täyttää myös sähköinen allekirjoitus. Sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä ja eheyttä ole syytä epäillä.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä

- ELY-keskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimittaessa oikaisuvaatimus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aiemmin toimitettu viranomaisille
- valtakirja, jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää asiamies.

Oikaisuvaatimuksen toimittaminen perille

Oikaisuvaatimus liitteineen on toimitettava Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle. Oikaisuvaatimuksen voi toimittaa perille henkilökohtaisesti tai valtuutetun asiamiehen välityksellä. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse, lähetin välityksellä tai sähköpostitse. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Sähköpostilla toimitetun oikaisuvaatimuksen on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot:

Käyntiosoite: Linnankatu 3, Oulu

Postiosoite: PL 6, 13035 AVI

Puhelinvaihe: 0295 016 000

Sähköposti: kirjaamo.pohjois@avi.fi

Aukioloaika: ma-pe klo 8–16.15

Oikaisuvaatimuksen käsittelymaksu

Oikaisun hakijalta peritään asian käsittelystä Pohjois-Suomen aluehallintovirastossa maksu 176 €. Maksua ei peritä, jos aluehallintovirasto muuttaa päätöstä oikaisua vaatineen eduksi.